»БРАНИК« ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу,
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА И ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву »БРАНИКА« у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«

на годину	К 32·—	40·— дин.
на по године	К 16·—	20·— »
на четврт године	К 8·—	10·— »

Поједини бројеви стају 10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација »Браника« налази се у кући дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска улица бр. 11.

Број 27. У Новом Саду, у уторак 6. (19.) фебруара 1907. Година XXIII.

СВРШИЛО СЕ!

Повесница овостранога Српства тамним ће бојама нацртати деловање тога српског народно-црквеног сабора, који је довршио своје деловање дана 3. (16.) фебруара 1907.

Повесница овостранога Српства може да укаже на разне наше народно-црквене саборе, који су радили успешно или неуспешно, који су били изложени многим непогодама, па је било и доста сабора, где није владала баш братска слога, али те појаве није *никад* било, да један **крњи** сабор, *крњ* у такој мери, да нужна натполовична већина за доношање закључака зависи од *једнога или два* гласа — да се тако крњи сабор *разметао* у име *читавога* српскога народа. Овај крњи сабор је лакомислено доносио закључке, за које би се падомишљао и сабор, који би био у нужној целини. Једва да има примера у светској повесници, а у новијој повесници нема га *никако*, да један сабор има ту ароганцију, да са *једним* гласом већине и *без присутности* мањине, која сачињава без једнота гласа **половину** сабора, може и сме доносити закључке и од најмање важности, а камо ли закључке од толике важности, као што их је доносио радикалски крњи сабор. Да је било у радикалских посланика и *трунка* образованости и европске парламентарности, они би морали рећи народу: „Ми са једним гласом већине и без присутности друге половине саборских посланика морамо признати, да не можемо себе сматрати као представнике читавога српскога народа у карловачкој митрополији. Такав *крњ* сабор не може бити прави представник тога српскога народа. Дајте или споразума или хајдмо кући, па нека народ новим изборима створи себи већину, која би се могла сматрати као израз српскога народа!“

Или мисле ли јадни радикали, да народно-црквени сабор без посланика из Хрватске и Славоније и бивше Крајине, где је језгра и већина српскога народа, може решавати о народно-црквеној автономији, може доношати тако важне закључке, као што су о српском патријарху, о манастирској уредби, о квалификацији посланика и т. д.? Нечувена је то ароганција, којој нема примера!

Ми дубоко сажаљавамо, да је морало доћи до *крњега* сабора, коме до сада у повесници овостранога Српства није било примера. Жалимо, што онај део српске млађе интелигенције, која припада радикалној странци и коју не увршћујемо у српске „штребере“ и себичњаке — да тај део није увидео, чему воде ужасни скандали, које је извесна клика у радикалној странци на народно-црквеном сабору инсценирала, па да тај бољи део радикалне интелигенције још није увидео, да *крњи* сабор није властан говорити у име српскога народа. Чудновато је, да се тај део српскога народа, који не спада међу штребере, дао *тероризирати* од човека страшне прошлости и његове најближе околице, оних његових „верних“, које страшна прошлост „вождова“ ни мало не жепира, да с њиме најинтимније опће.

Велика је то несрећа, да се шири слојеви српскога народа, услед познатних демагошких средстава, дали завести струјом, која не иде на добро српскога народа. Кад „вожд“ са страшном прошлошћу може да заведе читаве слојеве народа, па чак и један део млађе српске интелигенције — то је онда ово тако нешто страшно, да би се на српски народ могле употребити Дантеове речи: perdutta gente.

Па према заведеном српском народу, према поквареној српској интелигенцији, која са својим „вождом“ употребљава најпокваренија демагошка средства — има ли изгледа да би *нови избори* за српско-народно-црквени сабор могли боље резултате показати? Ми сумњамо. Али ако би ти избори испали у корист радикала, они би бар могли указати на *праву већину*, и не би бар та сатирична појава била, да радикали себи арогирају, да на сабору представљају *читав* народ и онда, кад половине посланика на сабору нема.

Међутим ми се надамо, да би при новим изборима српска народна самостална странка мало друкчију енергију развила, бар у Срему, него што је до сад чинила, а и наша странка ваљда не би била пасивна, те комотно гледала радикалске покоре.

Већ сада може се рећи, да је све, што је *боље и чешћије у српском народу, против радикала*. Наравно да је тешка борба са радикалима, јер према доле обмањују српски свет са својим Српством, а према горе обмањују владине кругове са својим „хазафишагом“. То је оно, што је један мађарски посланик, који добро познаје радикале, једном српском посланику рекао: српски радикали другим језиком говоре према доле српском свету, а другим језиком према горе мађарској влади. Према доле они су велики непријатељи Мађара, а према горе они су велики пријатељи Мађара. Мађарски патриотизам им је све на устима као и њихова тобожња борба против бечке камариле.

Но наши радикали, као што су већ имали искуства, да им се у Будимпешти не прима боја, тако ће се брзо уверити да ће им сав посао на радикалском крњем сабору бити јалов. Мађарским државницима још није врана мозак попила. Др. Векерле, и ако мора повлађивати извесној мађарској шовинистичној струји о мађарском „патријотизму“, то ипак потпуно провиди лукавство наших радикала. Зато је једном рекао у приватном разговору: Боже нас сачувај, да бисмо ми српске *деструктивне* елементе потпомагали!

На збиља, држе ли радикали, да ће им све њихове уредбе, што су донели на *крњем* сабору, бити потврђене и да ће они отерати патријарха? Истина радикали су капарисали Кошутовце и Векерле мора се обзирати на огромну већину Кошутоваца, али тај обзир не може тако далеко ићи, да повлађује простим штреберима, као што су радикалске коловође.

Али док се радикали тако лакомислено титрају са нашом народно-црквеном автономијом, може данашња мађарска влада са неким правом казати: та ти Срби *нису способни* за народно-црквену автономију, па пошто је и онако струја у мађарских државника, да треба у „државном“ интересу *укинути све автономне установе у немађарских народности*, то ваља употребити ову прилику, па укинути читаву народно-црквену автономију Срба.

Е, па епо *Текелијиног* фонда! Мађарска влада именовала је кураторијум. Изволите, господо радикалска, онда кукати и запевати, ако буде са нашом читавом автономијом и са свима фондовима оно, што се догодило са Текелијиним фондом.

Терате лисицу на ћете истерати курјака!

⊙

Не идите у „Дајчланд“!

— Протерани словенски радници. —

Нема сумње, тежак, претежак је материјални положај нашег народа уопште, а камо ли тек положај нашег јадног, оголелог сељака, који нема свог поседа, него му је све имање: *оне две жуљаиве руке његове*, које морају да крвавом зарадом својом исхране њега и породицу му. Сваки дан нам доноси појаве, од којих мора човек да се згрози.

И то жалосно стање из године у годину *погоршава* се! Жудним очима погледао је народ онамо, одакле би помоћ *требала* у првом реду да дође; стотинама представака, од којих свака беше *јаук* и *вапај* гладних људи, летело је оном фактору, чија је *дужност*, да доскочи невољи и пружи народу помоћи. Али помоћи — ни од корова! Јер шта је радио тај поштовани фактор: *државна влада* и *парламенат*, изабран тако, да у њему преовлађује надувена аристократија и центрија? *Није ништа урадио*. Или јесте урадио нешто: Млати већ годинама државопрану празну сламу, троше се стотине хиљада на „патријотске“ светковине, сипа се новац и шаком и капом за дочек пребогатих Енглеза из „Ети Клоб“ а, а јадном мађарском, словачком, српском, румунском сељаку лети кућерак с главе, он мора да оставља ову лепу земљу, коју је Бог обилато благословио а саката привредна политика поштованих тако званих „меродавних“ фактора упропастила; мора упропаштени сељак да бежи из своје отаџбине, па да тражи спаса у — *Америци* и у »*Дајчланду*«, како и наши сељаци зову велику немачку царевину. Једнако је тешко у својој рођеној отаџбини и честитом мађарском — мислимо *аухтохтоном*, *правом*, а не насртљивце Израиљева рода — народу, и Србину и Словаку и Румуну. Невоља, сиротиња не пита за народност, не разбира за веру. Кога она притисне, тај стење, ма ко он био!

Тако звани „меродавни“ фактори, наравно, немају времена, да притеку сиротињи у помоћ. Забога, та ко би то смео данас захтевати од њих, кад им толико бриге задаје — бароница Роза?! Та много је важнија ствар истресати прљави веш једне пустоловне женске, једне обичне проститутке, него лечити невоље, које гоне стотинама хиљада вредних становника Угарске у Америку и у „Дајчланд“! Па кад је већ наступило то зло, да толики вредан свет, услед небриге оних, који би се морали бринути за њ, мора да се сели, да видимо, како је тим несретним људима тамо у туђини, како пролазе онде, где мисле наћи поштене зараде?

У Америци знамо како пролазе. Оду као здрави, за рад способни људи, а враћају се велика већина њих као кљасти, богаљеви, ни за какав рад способни! Услед тога ваљда окренуо се радник наш у нови Елдорадо, у — „*Дајчланд*“. Сваке године долазе у Угарску немачки агенти, који сладе нашем свету, како тамо има добре зараде, те заиста многи се и одазивају тим сиренским гласовима. Особито *наши Срби*, па чак и многи са плодоносних бачких и банатских поља!

Па како пролази наш свет тамо у том „Дајчланду“? Ево како. Пре свега ретко који нађе онакова посла, какав му је обећаван, а ни надница није ни близу онаква, каквој се према обећањима могао надати. Многи пак *нису ни добили посла*, утукли су оно мало спротиње, што су је скупљали за пут у „Дајчланд“ — многи продају оно мало сиротиње на дому, да имају новаца за тај несретни пут! — тако, да су аустро-угарски конзулати морали да те несретне људе експедирају кући, где их је чекала још црња невоља, него пре „Дајчланда“.

Но сада је и сама немачка влада дошла, да загорча судбину оним несрећним нашим суграђанима, које је невоља и алакоб бацила у земљу окрутних Германаца. *Немачка влада сад почиње да протерује раднике из аустро-угарске монархије!* Особито се *Шваба окомио на словенске раднике*. Немци у „Дајчланду“ тирански гоне познањске Пољаке, па за то су им мрски и сви остали Словени, за то протерују словенске раднике, које *са знањем немачке владе* маме немачки агенти у Немачку. Крајњи је цинизам, недостојан једне културне државе, пуштати агенте, да маме бедне људе, па их после као стоку протеривати! И ко год мисли, да ће наша хитра дипломатија уложити протест против варварског поступка Тевтонових потомака, тај се љуто вара. Није марио за кињене словенске раднике у Немачкој *Пољак* гроф Агенор Голуховски, а камо ли ће данашњи крманош аустро-угарске спољне политике, *Немац* барон Еренталь! Та ми смо „ваљан секундант“ Немачкој — као што рече цар Вељем II. — (ма да немачки *народ* иначе ни у што не зарезује наш савез с њим!), па што да се то велико пријатељство квари због неколико стотина рођених словенских радника!

Тако мисле ћелава паметна господа на бечком Балплацу!...

Ми смо више пута опомињали наше сељаке, да не иду у „Дајчланд". Сад их, ево, опет опомињемо и то поводом овог конкретног случаја.

Из *Саксен-Мајнингена* су, како један берлински телеграм јавља, по владиној наредби недавно *прогерали већу групу хрватских, српских и чешких радника.* Намера владина је била, *да прогера све словенске раднике,* али за сада се задовољила протеривањем једне групе. Немачка влада је овај свој варварски поступак образложила тим, да су хрватско српски и чешки радници били «опасни по јавну безбедност,» јер су тобоже више пута направили јаван скандал и изгред. Но није то прави узрок. Полиција немачка, која свуда пази на словенске раднике, налагала је на њих, да су били у *политичкој* вези са Пољацима у источним покрајинама. Но влада није ту доставу, управо денунцијацију, хтела да узме на знање у својој одлуци о протеривању, да не би имала дипломатских расправа с Аустро-Угарском.

Крајња је суровост, преко агената *мамити* сиромашни наш народ у Немачку на онда под лажним изликама протеривати људе у сред зиме! Таман је нашим радницима, који иду у Немачку да преко зиме нађу себи мало зараде, стало до *политике*! То је немачко беснило измислило, само да може протерати сироту нашу браћу сад, кад Швабама више не треба радника. Све ако су Чеси, Срби и Хрвати и били у вези с Пољацима, то је природна ствар. У туђини су они жељни словенске речи, а Пољаци су им *браћа.* Ваљда тек неће тражити кнеза Билова, да му кажу своје јаде!

Код нашег народа у Угарској јако је отео маха покрет, коме је лозинка: „*У Дајчланд!*" А ето, ово је нов доказ, како се поступа с нашим сиротим радницима у том Дајчланду! За то и опет молимо нашу интелигенцију по селима: *Учите*, браћо, *наш народ, да не иде у Дајчланд!* Нека овде тражи зараде и кору хлеба. Ако је та кора можда и црња од оне у Дајчланду, ипак је слађа!

А ако би се и после свих оних насиља, што их furor teutonicus, што их немачко беснило врши над сиротим словенским радницима у Немачкој; ако би се и после овог бруталног протеривања словенских радника на основу гадних денунцијација шваписких жбира и опет појавили *агенти*, који маме наш безазлени, вредни народ у Немачку, — онда треба тим бездушним агентима прилепити на леђа писме ц, како им не би пало на памет, да варају наш народ. Кад је већ тако, да државници у Угарској трче за *политичким фантомима*, који се никад не могу остварити, а не виде ужасну провалију, у коју пада сиротиња у Угарској *без разлике народности*, — онда се морамо *сами бранити* од којекаквих пробисвета, што нашој сиротињи обећавају куле и градове, маме је у туђу земљу, где ринта и дању и ноћу за малу надницу, па кад се наради лукавом Шваби, а овај ту нашу сиротињу протерује као какве протуве и разбојнике!

И опет апелујемо на све оне, који осећају у себи дужност, да чувају наш народ од зла, нека му дају обавештаја о радничким приликама, а нарочито о приликама *словенских* радника у немачкој царевини. Ваља нашем сиромашном свету предочити, да га у Немачкој чека у највише случајева не само потпуна материјална пропаст, него и — *гроб!*

С—н, о Три Јерарха 1907.

Ј. П.

Писмо са Цетиња

(Наставак.)

При избору одбора за састав адресе, пошто ни ту није ушао ни један посланик из владине странке, могло се је закључити, каква ће бити адреса и свакоме је било јасно, да ће се у адреси изјавити неповерење влади. Чим се је приступило претресању адресе, јер су биле две адресе, у начелу и у појединостима, а код питања о спољној политици, избиле су на површину немиле појаве. Бивши министар иностраних послова и садањи председник Државног Савета, војвода Г. Вуковић, посланик по положају, неодавно видећи нерасположење већине а надајући се, да ће он, углађени и вешти дипломата у спољној политици, као најјачи по владину одступању, образовати кабинет, напао је спољашњу политику владину, назвавши је италијанофилском, што је, како он рече, влада бацила Црну Гору у чељусти Италије, а отргнула је из загрљаја свесловенске а напосе црногорске заштитнице Русије, што нијесу споменули у адреси Енглеску, Француску, Србију и т. д. Војвода Г. Вуковић завршио је свој говор: „Са Русијом, са Србијом, с братском Србијом, браћо, треба да идемо!" И ако је пре Вуковића у подужем говору Јован Пламенац ватрено нападао политику владину, ипак је овај говор г. Вуковића сваког изненадио, а особито оне, који су знали, какву је он политику водио као седамнаестогодишњи државник и министар иностраних дела. Није много потрајало, а председник прошле владе г. Л. Мијушковић одговорио му је одмах: одговорио му је мало, то јест мало према ономе, што му се имало рећи а што се није могло рећи у јавној седници Народне Скупштине. Доказао је, да је говор Вуковића неисправан, тендециозан, да су његови наводи неистинити, показао је, да су односаји с Русијом данас бољи него икада, да је баш главном *он* покварио односаје с Русијом познатом афером — Соловјев — која је Црној Гори донијела не мало непријатности, за тијем је показао, да Црна Гора данас не води италијанофилску политику, него се само користи италијанским капиталима, који су у Црну Гору доведени баш за време оне владе, у којој је г. Вуковић био главни фактор; доказао је, да је уговор о монополу дувана, који није сад популаран у нас, баш склопила та иста влада, у којој је г. Вуковић играо главну улогу, као што је та иста влада склопила и уговор о грађењу железница и барског пристаништа; да уговор о монополу не би био такав да је он (Мијушковић) учествовао при његову грађењу, да би га он дао италијанским капиталистима у вези са железницом. Поред многих умесних оптужаба завршио је свој говор о г.-Вуковићевој политици узвиком: „Ви сте, господине, водили **политику бакшиша**". О овоме вреди видети стенографске белешке Народне Скупштине од 5. новембра 1906. г. као прилог — „Гласу Црногорца". Ту су забележене многе голицаве ствари, које ће остати као повод недогледних трзавица. После ове седнице влада је дала оставку, мотивишући је, *„да зато не ужива поверење скупштинске већине, што је владаочевим поверењем дошла на управу земље"*. Скупштина је изабрала нову владу, после крве, која је трајала читав месец дана. Владу је саставио г. Марко Радуловић члан Државног Савета. У кабинет су ушли г. г. Митар Ђуровић, велики судија, као министар финансије, командир артиљериски Данило Гатало као министар војни, Михаило Ивановић, вршилац дужности члана Великог Суда, као министар унутрашњих дела, и Милисав Раичевић, вршилац дужности председника обласног суда у Никшићу, као министар правде и заступник министра просвете и црквених посала.

Кабинет је у ствари формирао Ивановић, јер је он од Скупштине овлаштен да изабере и крупи предложи министре за нови кабинет. Ивановић је покушавао, да образује кабинет од људи, који и нијесу његови једномишљеници, јер међу његовим личним пријатељима није било ни једнога, ко влада француским језиком. Нудио је Томановића, председника В. Суда, човека Књазу одана и позната као чиста конзервативца; нудио је црногорског отправника послова Матановића, који по својим начелима и по личним симпатијама не припада овој групи. Матановић се дао дуго молити и беху изгледи, да ће се примити, чак је дао и формални пристанак, али у потањем часу одустаде. Вели се, да је наговорен од рођака на се одрекао. Свој непристанак правдао је болешћу, и збиља због болести је на одсуству, али је као болестан могао примити портфељ министра иностраних послова, јер му је даван допуст од три месеца.

С Радовићем, бившим министром финансија, се покушало у први мах милом, а после силом, али без успеха. Многи, који познају лично Радовића, чуде се овом његовом поступку и тумаче га двојако; једни веле, да је дао реч колегама из Мијушковићева кабинета а и они њему, да се по своме паду ни један не прими у ново министарство, али се у то слабо верује, јер је Радовић у првом кабинету водио опет своју засебну политику; други веле, пошто у скупштини има једна јака група, у којој су његови пријатељи, да му је она спречила улаз у нови кабинет, који они неће стварно потпомагати а међутим трудиће се, да бар неко време вешто прикривају своје непријатељство. То је она група у скупштини, што увиђа брзо пад овог министарства, јер ће му на крају крајева умети припремити пад као и првоме, и она чува Радовића као активног човека за будућег шефа владе.

Кад ништа нису могли успети, онда су се млађи људи рајешили, да по што по то приме поједине министарске портфеље и да их поделе између себе, између оних, које веже лично пријатељство на првом месту, јер о политичкој организацији још не може бити речи. Ето тако је дошао Марко Радуловић као најстарији и по годинама и по служби за министра иностраних послова, ма да никад није био дипломата, ма да не зна француски говорити, ма да врло мало познаје државне послове, јер је био све до прошле године судија у унутрашњости.

Уставним режимом напао је на површину и постао члан Државног Савета, јер је по годинама службе најстарији од наших правника. Сматра се међу колегама као добар правник, и ако је прилично љењ и поводљив. Не верује се много у његову државничку способност а у агилност још мање. О његовој дипломатској окретности као министра иностраних дела тешко је суд изрећи. Млађи од њега по школи, министар финансија г. Митар Ђуровић тек је осам година у државној служби. Прошле је године давао оставку, али је исту повукао, чим је добио сенатски грб. Мило му је много да говори и да брзо себе демантује; то је човек, коме се мало што свиђа а који најмање што ствара. На њ се велике наде не полажу, а најмање у финансијама. Често моли бив. министра финансија, да му помогне, и ако га је прије демонстративно осуђивао. Ушао је у кабинет не као посланик већ као лични пријатељ Михаила Ивановића. Добит је, што ће и његово име ући записано у именик црногорских министара.

Министар рата Данило Гатало, омалеп човек, међу официрима важи као спреман, међутим грађани држе, да није особите памети. Црногорској војсци неће импоновати и као човек, који не познаје духа Црногораца, преухитриће са реформом, што неће уродити добрим плодом. И он је као лични пријатељ Михаила Ивановића ушао у кабинет.

Михаило Ивановић, министар унутрашњих послова — то је цетињски тацитурнус (ћуталица). Мало ко зна, шта мисли. Држало се за њ, да је исправан и спреман човек, да није осветљив, пошто се својим држањем никоме није могао замерити и пошто му се није скривало, јер је треће године службовања постао вршилац дужности члана Великог Суда. Од њега се очекивала велика толерантност, као и у многом чему, и ту су се многи преварили.

За друга му по школи Раичевића може се рећи да је међу другима оцијењен као обична памет. У скупштини је био доста хладан, и ако партајичан говорник. За њ се верује да је готов да гони сваког оног, ко није његов једномишљењак. Кад су све раније комбинације о саставу владе пропале, ушао је у кабинет опет као лични пријатељ „никшићског" кабинета.

Влада је до сад неколико пута у скупштини кушала своју снагу, хтела се уверити, има ли за собом стварну већину или већину на појединим питањима, али осетив лабавост под ногама, поднесене предлоге или питања на мах би повукла и пустила се, да скупштина њоме управља, а она је узела улогу извршног одбора.

(Свршиће се).

Јанко Перић у затвору.

Као што је познато, многогодишњи уредник нашега листа Јанко *Перић* осуђен је од *сегединскога* поротнога суда на *два месеца* затвора. У своје доба изнели смо читав ток те преске парнице па смо указали на чудновату појаву у тој парници, да је наш уредник осуђен због једне просте белешке о једној румунској преској парници, коју је белешку без икаква коментара просто превео из „Пестер-Лојда", па ма да против „Пестер Лојда" није поведена парница, стављен је ипак под оптужбу и осуђен уредник нашега листа.

Ово је већ по други пут како се г. Јанко Перић налази у сегединском затвору. Наравно да таково што не може пасирати радикалима, српским патентираним родољубима, јер се они сунчају на „безусловној благонаклоности високе владе".

Г. Јанко Перић отпутовао је у Сегедин на поју тарје Св. Саве и сутрадан је наступио казну.

Пошто директор казионе не разуме српски а сва писма и саопштења иду преко њега, те би се Перићева писма морала преводити на мађарски, зато он, кад даје хабера од себе, пише писма на мађарском или немачком језику, и онда их директор сигнира, да могу бити отправљена.

Наскоро, како је наступио затвор, написао је на немачком језику једно врло духовито писмо породици нашега управника, у којем писму описује свој живот у затвору и свој расположај.

Из тога писма вадимо најглавнија места, која могу интересовати и нашу широ публику.

Увече на поју тарје Св. Саве — пише Перић — пошао сам у Сегедин. Моји добри пријатељи испратили су ме на железничку станицу. У рестаурацији били смо добре воље па се братски изгрлисмо и опростисмо. Приспео сам у Сегедин после поноћи и одсео у хотелу „Тиса". Сутрадан јавим се у звању дирекцији казионе. Тамо добијем „пасош" за затвор и у $^{1}/_{2}$10 сахата био сам у ћелији и стао испражњивати свој пртљаг те намештати своју ћелију.

Та је ћелија осам корака дугачка и пет корачаји широка, иначе чиста и сува. Увео ме је у ћелију мој стари познаник из мога пређашњега затвора, стражмештар Ковач, који је за нас овде наша „прва инстанција“. Намештај у ћелији изгледа овако: један гвоздени кревет са модроцом, један орман за хаљине и рубље, па један „Kleiderstock“, умиваоница и један повећи сто, на којем се може писати. Прозор од ћелије је обичне величине, само што гвоздена решетка опомиње, да је „кирајџија“ сужник.

Имам за своју ћелију и послугу од обичних робијаша. Јело доносе ми стражари из гостионице у вароши. „Кост“ је добар, али доста скуп.

Обичај је у овом „државном“ затвору, да „кирајџије“, кад који дође, прави своје посете другим „кирајџијама“. Ја нисам те „прве визите“ чинио. Али добијем визиту од једнога румунскога ђакона, баш онога, који је од она три Румуна заостао под киријом за десет месеци, што су имали преску парницу, због које сам и ја страдао. Добио сам још једну чудновату посету, наравно све под надзором стражара. Пред вече куцне неко на моја ћелијска врата. Ушао је један човек у простом сељачком оделу. На први поглед онако у сумраку мислио сам, да је то један од робијаша, што послужују, али брзо се уверим, да је то сељак у чудноватом оделу. Рече ми, да је *Русин* и да је овде затворен са још два своја земљака и то за то, што су у својој општини, у марамарошкој жупанији, њих више стотина из *унијатске* хтели прећи у *православну* веру, па су њих тројица као коловоде ради дражења осуђени на десет месеци затвора. Те сам људе после виђао на шетњама, у дворишту, које у обичајено време имају сужници.

Први дан *недеље*, што сам провео у затвору, постао сам суморан и меланхоличан. Чуо сам брујање звона на нашој православној српској цркви сегединској. Али онамо није ми слободно ићи. Него има овде — од прилике 300 корачаји од државнога затвора — у казниони за просте злочинце једна православна капела, начињена од једне повеће ћелије. Хајде да одем на службу! За просте робијаше је обавезна посета цркве. Пратио ме је до капеле један стражар. Какав жалостан призор у тој капели! Робијаши у робијашком оделу стоје у „цркви“ а чувају их са натакнутим бајонетима стражари. Робијаши целивају крст и узимају нафору, па их онда таки при изласку приме стражари са бајонетима. Била је то жалосна недеља за мене, па још суморно, зимско време. По који зрачак сунца дође у капелу, па наскоро опет у облацима нестане. Но најсуморније је било за мене, кад сам чуо, да сада има *српских* робијаша преко педесет, а г. 1903., кад сам у државном затвору био, било их је само петнаест до двадесет.

Вратио сам се опет у своју ћелију, па бих постао био још меланхоличнији, да немам неких књига да читам, а особито што ми је директор из особите љубазности дозволио, да из мађарских новина могу индиферентне ствари преводити и шиљати „Бранику“. Тако ми прође време, кад сам сам самцит затворен у својој ћелији.

Где који пут досади ми се, па бацим и књигу и перо, па ми дође да певам меланхоличне песме, као ону талијанску: vorrei morir nell' staggione del' anno.... Али брзо се сетим наше Салајке, па попевам ону хумористичну: „Да је вишња као трешња...“

Док сам био у Новом Саду, у уредништву „Браника“ пре подне, па у вече међу „братијом“, пролазили су ми дани брзо, да их нисам бројао. Али богме сада бројим сваки дан, па рачунам, колико дуго још морам бити овде под киријом, али ваљда ће једном и тај месец март проћи, па да се курталишем кирије овде. Хеј, златна слободо!.....

Тако наш пријатељ, честити Јанко! Ко Јанка и његов карактер познаје, тај мора с њим симпатисати. Зато сви његови пријатељи и знанци живо се интересују за њега, а и читав српски народ, који је многе духовите састанке и чланке од њега читао, има разлога, да симпатише са тако честитим Србином, као што је Јанко Перић.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Немачка и Велика Британија.** Енглески је краљ пре неки дан у Паризу необично одликовао овдашњег немачког амбасадора, да би демонстровао пријатељске осећаје Велике Британије према Немачкој. Прекјуче се опет лондонски немачки амбасадор на банкету њу-кестлске трговачке коморе изјаснио у сличном смислу. Амбасадор је с радошћу поздравио тежње, које су управљене на то, да се учврсти немачко-енглеско пријатељство, те је изјавио, да економски развитак Немачке и Велике Британије не може бити сметња тому, да обе државе живе у слози и добром пријатељству. Што је већа — рече — унутрашња вредност које државе, тим је та држава више кадра користити другој којој држави.

ДОПИСИ.

Српска Кларија, на Сретеније 1907. (*Истрага против избора дра Кушника.*) И сад показаше радикали, да су само дрекавци и на делу да нису ништа. Неколико Кларичана, кад видеше, да су при избору пали у Темишвару, а они у свом немоћном једу потписаше све могуће тужбе и изјаве, које им дадоше браћа радикали у Темишвару. А кад је приликом истраге требало доказивати, а они замуцаше, па стадоше бунцати, један почео говорити нешто о „Лајошевој домовини“, други се правио глув, а трећи, који није ни био присутан приликом избора, хтео да сведочи, како је текао избор, те му је морао председник истражне комисије одузети реч. Ето тако се сами радикали обрукаше пред нама, а хтели су тобоже да покажу, како су они људи за народ, а кад једног радикала запита председник истражне комисије, да ли иде у цркву, а он рече, да не иде. Ето такви потписаше протест, такви хтедоше да каљају ваљане и честите наше Кларичане. Ни досад их није нико у Кларији узимао ни у што, али сад су бар обрали боетан. Приликом истраге опет се ушло у траг, како радикали раде. Наиме на полеђини позивнице, којим позива саборско изасланство тужитеље, да приликом истраге присуствују, написаше „браћа Темишварци“ и нека „поп Милан“ ово: „Држите се, браћо радикали, да се избор уништи!“ Позивнице су датиране у Карловцима а предате су у Темишвару на пошти, али прво су послате браћи радикалима, да они још напишу свој благослов. Али их лепо ухватише, па се лепо доказало опсенарство. Досад је било још пет до шест људи, који вероваху нешто радикалима, али сад је крај лажима и опсенарству.

Добрурад.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 4. фебруара 1907.

— **Најава Лазе Дунђерског.** Поводом познате новосадске конференције изнео је неко у будимпештанском листу „Magyarországg“-у недостојну обеду на уваженога сгарину госп. Лазу Дунђерског те је исти ту обеду одбио у истом листу овом најавом:

„Славно уредништво! У 8. броју Вашег цењеног листа неко је укрнумчарио ту злонамерну вест, да сам ја акцију у интересу патријарха Бранковића покренуо тобоже за то, што је патријарх мени поседе манастира Крушедола испод руке и без лицитације дао под аренду. Иметак манастира Крушедола дат је под закуп пре осам година на иницијативу манастирског старешине и уз одобрење карловачког митрополијског административног одбора, и то из узрока, што су пређашњи манастирски настојници економију оставили у тако неуређеним приликама, да се није више могло њом управљати директно. Патријарх је у тој ствари имао само ту улогу, што је дао на знање манастирском настојатељству, да ће са своје стране пристати на давање под закуп само у том случају, ако се на јавној дражби постигне барем 24 круне по јутру. Како се на јавној дражби није постигла та свота, то сам ја на позив покојног архимандрита Платона Телечког дао од патријарха установљену закупнину, са манастирским сам настојатељем склопио уговор и тај је уговор потврдила надлежна црквена власт. То је право стање ствари. Сваки коректан човек, који је слободан од страначке страсти, увидеће, да у тој ствари о каквој протекцији не може бити ни речи. Међу тим је истина, да ја као врло давнашњи пријатељ и верни поштовалац патријарха Бранковића жалим, што су му учињене недостојне увреде, а и то је истина, да нас има много, који тако осећамо, но које у тој акцији не руководи никакав лични материјални интерес, него одиста једино то, што је повређена правда и што љубимо истину. *У Сентомашу 12. фебруара т. г. Лазар Дунђерски.*

— **Унапређени Срби дипломате.** Краљ Фрања Јосиф је наименовао насловног генералног конзула II. класе *Александра Пешу од Кис Жама* за *генералног конзула* III. класе, а *за вицеконзула* конзулског аташе а *Леониду Чудића.*

— **Из новосадскег матричарског звања.** У току прошле недеље пријављено је код новосадског матричарског звања, да се родило двадесеторо деце, једанаест мушких и девет женских а и умрло их је двадесеторо.

— **Рушиће се „Гвоздени Човек“.** Кућа има два спрата, на којој је намештен свима Новосађанима добро познати „Гвоздени Човек“ а којој је други спрат већ тако оронуо, да се једва на њему може становати, почеће се за који дан рушити а на њено ће сее место дићи нова модерна зграда, којој су трошкови прорачунани на двеста хиљада круна. Та је кућа својина овдашње римокатоличке црквене општине.

— **Забаве.** Српска женска добротворна задруга у Пакрацу приредила је на Сретеније позорашну представу с игранком. Дилетанти, међу овима и г. г. др. Миленко Марковић, др. Никола Соларић, др. Мих. Богдановић, Томић и професор Небојша Увалић, приказали су Нушићев комад у четири чина с натписом „Свет.“ — Српско академијска друштво „Зора“ и хрватско академијско друштво „Звонимир“ у Бечу приређују у среду 7. (20.) фебруара о. г. сјајну игранку, којој је чист приход намењен фонду за споменик покојном ђаковачком бискупу и великом меценату хрватском Јосипу Јурју Штросмајеру.

Новости са стране.

— **Велики снег у Угарској.** Пола Угарске покрива дебео снежни покривач услед јаких вејавица од последњих дана. Буд је пасивна резистенција железничара начинила дар-мар на железницама, туд је сад наддошао и овај јаки снег, који много смета саобраћају, а местимице га је и са свим обуставио. Велики су снегови пали у Горњој Угарској, па се протегли све до Будимпеште. Местимице беше великих снегова и с оне стране Дунава, особито у Барањи.

Са научног гледишта тумачи се ово јако падање снега овако. Са Атлантског Океана је дубока депресија брзо јурнула према Данској и у том је у Горњој Италији настала депресија другог реда. Те две депресије су се ноћу од 17. (30.) на 18. (31.) јануар спојиле над Угарском и донесоше много материјала за кишу на Средњу Европу, особито на Угарску. На меком времену би дакле непрестано падале кишурине на нас. Али како се од Енглеске амо притисак ваздуха знатно дигао, а температура код нас остала испод тачке смрзавања, наиде је пао на земљу у виду *снега.* Ако сад наступи благо време, *Угарској прети опасност поплаве.* Но по свима знацима та гора евентуалност неће наступити. На против имамо разлога, да се бојимо *велике хладноће и снежних сметова.* У Енглеској је још увек непрекидно висок притисак ваздуха и по свој прилици, да ће услед тога грунути к нама велико струјење ваздуха са северозапада, те ће бити великог ветра, вејавица и, како земљу покривају велике масе снега, опет *хладније време.*

У *Будимпешти* је услед великог снега опет запео саобраћај на електричној железници. Управа ове железнице је нудила 30 потура на сахат радницима да чисте снег, но радници искаху 60 потура. Радници су почели да вичу и прете, е ће продрети у етабилисман и тамо све поломити. Полицај, који је међу тим дозван, опоменуо је изгредника на мир, но они узвикну: „Убимо га!“ и навале на полицаја. У невољи полицај тргне револвер и пукне у ваздух, на што из оближње стражаре дотрче полицији и, растерани руљу, спасу свог друга.

Тешком муком је варош на поплетку накупила до 3000 радника, који чисте снег. На чишћење снега до сад је престоница потрошила до *400.000* К.

— **Аустријски официр издајица.** Под тим насловом јавили смо за аферу поручника ц. и кр. 3. пешадијског пука Валдемара *Фирбаса,* кога су због издаје војничких тајни ухапсили. Како се касније непоставило, Фирбас је само покушао издајство, у колико је заиста стајао у вези са *италијанским генералштабом* у ствари достави важних војничких извешћа, али како су га међутим ухапсили, он те ствари није могао да достави.

— **Невероватна вест.** Туринском листу „Gazetta del Popolo“ јавља његов дописник из *Женеве* ово:

„Тек сада се дознало, да је једна *аустријска надвојвоткиња,* која је млада и најлепша женска на бечком двору, децембра месеца 1906. г. *побегла с неким одличним господином* из Беча и да је тај заљубљени пар одсео у женевском хотелу „Bellevue“, где су становали под именом: гроф Фердинанд де *Санти* и супруга. Чим су у Бечу дознали за то бегство, одма стадоше трагати за бегунцима и кад дознадоше, да у Женеви гучу, пошљу за њима једног одличног бечког адвоката, који под именом дра *Станца* у истом хотелу одседне, у ком су бегунци становали. Адвокат је употребио сву своју способност, да надвојвоткињу приволи да се врати, што више импровизирао је и један драматичан призор, али све узалуд! Без успеха се вратио у Беч, одакле после тога пошљу, у Женеву адвоката дра. Јосифа *Флајшмана* и овом после вишедневног наговарања пође за руком, да врати кући залутало јагњешце. Онда је пошло за руком, да се затаји тај скандал, али сад је услед индискреције хотелског особља продро у јавност и цела Женева о том говори.“

Цело ово „писаније“ „Газете дел Пополо“ јако мирише на добро угојену, но ипак хитрокрилу — новинарску патку!

— **Билов неће да веша новинаре.** По стокхолмским листовима цела српска штампа је разнела глас о том, да је енглески новинар и апостол мира Уљем *Стед* у једном свом предавању рекао, како се државни канцелар кнез *Билов* пред њим изразио, е би се светски мир најбрже могао осигурати тим, што би *обесили* 12 водећих уредника новина, те би почели одма са уредником „Колинских Новина“ („Kölnische Zeitung“), на уреднику „Тајмса“ би продужили и т. д. „Köln Ztg.“ поводом тих пласова пише, е је овлашћена од стране државног канцелара да изјави, да канцелар то *није* казао. У разговору са Стедом није канцелар, него је Стед рекао, како је пре више година он сам препоручио у Петрограду једном дипломати високога чина, да би најбољи начин за осигурање светског мира био, кад би неке новинаре повешали.

И г. *Стед* је новинар, па зар он својим колегама *вешала* жели? Какав је то „апостол мира“?!

— **Оштар опроштај.** Пуковник гроф *Франклије,* заповедник француског 147. пешадијског пука, кога је ратни министар генерал *Пикар* скинуо са положаја, јер није хтео да свој пук предводи у прогањању попова, упутио је свом пуку опроштајну дневну заповест, која почиње овако:

— Гурнули су ме у страну, јер су видели, да се не дам за свашта употребити. Нисам *ни фармазон, ни Чивутин, ни издајица, а нисам ни задужен.* Обичан и скроман, а то сам увек и био, веран сам слуга био Француској. У овом жалосном добу пропадања, кад су *људи са бубришта* горе и кад буја коров против војништва, нису потребни људи, какав сам ја.

— **Женске кочијаши у Паризу.** Присталице женских права могу се радовати Две женске у Паризу, Евженија *Шарње* и мадам *Дифо* положиле су *испит за кочијаша.* Више пута су падале на том испиту, јер нису знале некоје париске сокаке, којима многи пролазе. Сад су положиле тај тешки испит, добиле су право да кочијаше и скорим ће да седе на боку. Уместо сукње имаће да носе широке чакшире, јер сукња би им много сметала у брзом скакању на кола и са кола. Мадам *Шарње* је уз то веома крупна и снажна женска. Тешка је добрих сто кила. Ако кад год дође до разрачунавања с „колегама“, и ту ће она вешто знати владати *бичалштом.* А кажу, да и на *језику* није баш последња у Парису.

— **Американци и меценe.** Најбогатији човек на свету, американски „петролејски краљ“ Џон *Рокфелер,* који је већ до сад дао на просветне цели милијоне долара, приложио је ових дана једном американском културном друштву огромну своту од *32 милијона долара (172.800.000 круна).* Поводом тога из *Њујорка* јављају „Тајмсу“ ово: „Колико американски народ не воли милијонаре, најбоље се види из чланака, што их новине донесоше поводом Рокфелерове задужбине од 32 милијона долара. Сви признају, да је то највећа свота, што су је икад дали на добротворне цели, али уз то новине ни једном речи одушевљења или благодарности не говоре о Рокфелерову дару. Лист „Глоб“ пише, да Рокфелеру задужбина од 32 милијона долара није толика жртва, колико приносе они, који баце

у ковчежић болница *једну пошуру.* — Бадава, Американци су и према таковим јединственим оценама људи другчијег кова, него други, мање богати народи.

Шала и сатира.

Наши опсенари.

— У уредништву. —

У уредништву моргењаче **Оон** диктира, „сецер“ пише а Шајкаш фруштукује »криглу“. „Главни“ наставља диктирање, славној о народној »гужви«:

— Овдашње ратарско певачко друштво...

— Да, збиља, ујка, шта ћемо им дати?

— Па да им »нешто« дамо, али на папиру!!

— Како на папиру?

— Тако. Пиши: »Овом би друштву требало набавити хармонијум!«

— Не! То не ваља.

— За што?

— С тим смо их већ пре народне забаве *слагали* и *запушили* им очи том фразом. Држим, да би сад требало, да им или обећање испунимо или да их чиме *круће слажемо.*

— Па да их *слажемо, јефтиније је*!!

— Да, али чиме?

— Пиши: „После забавног дела дуго се још говорило о певању нашег ратарског певачког друштва, а међу некојим учесницима *учврстила* се замисао, да пораде, да се овом друштву материјално притече у помоћ. Ово је друштво мали Славјански.

— А-а-а! — чуди се »сецер«.

— Шта, а-а-а, ђаволску матер! Ваљда је то тек и лепше и јефтиније, од хармонијума?

— А шта ћемо с „Невепом“? — пита „сецер“.

— Па да и њему дамо нешто! — одговори »главни«.

— Колико мислиш?!

— Ополико исто, колико и лане!

— Па лане су добили шипак!!

— Па то ће и ове године добити!

— А шта ће рећи Сава Клепетуша?

— Клепетаће, па ће и престати.

— Све ћемо моћи опсенити, само шта ћемо с јавним рачуном? Ту нас је „Браник“, што рекли, уз зид скљусио. Раструбљени су неки »кортешки« и „други“ рачуни, који са народним приходом немају никакве везе, као ни ветар са опаклијом. Напослетку имају и право, да знају, куда опа хиљада-две круна иде.

— Та наравно, да имају право. Ко има масла под шеширом, нека не иде на сунце. Кад знаш добро, да још лањски рачун нисмо јавно положили, онда ниси имао право, онако бандитски искати рачуна од Трговачке Омладине. А кад си већ искао, те се испоставило, да је тај твој дописник те исте рачуне, које је тражио, сам својеручно на прошлој скупштини одобрио, — те га најурише из Трговачке Омладине, а уз то још приде, преко »Браника«, богату шамарину »Застави« пришише, па кад си онда за »туђ рачун« морао нос у футрол — што рекао наш др. Сос — мораш сад и за наше рачуне нос у футрол!

— А како би било, да кажемо, да је новац уложен у исту шпаркасу, где је и новац »Братства«.

— Мани, видећемо. Још нисмо ни лањски положили, а теби се жури, већ и за овогодишњи. — Јесте ли фруштуковали, господине?

Шајкаш гута и последњи залогај „криглe«.

— Пишите сад обоје о саборској седници: »Сабор је отпочео рад и без самосталаца »јатака патријархових«. То пиши ти, Кеста! А Ви, господине, пишите то исто, само кад дођете до самосталаца, овако наставите: »Самостални су изјавили, да они просто неће под дефраудантом да раде. И све дотле неће долазити, док се патријарх не уклони са столице св. Саве. Еле сав српски народ се буни и устао је противу патријарха. Тако! Сад Ви, господине, носите брзо ово једно, да уђе у 24. број моргењаче, а ово друго Јожики Мајеру за »Мађарорсаг«, »Пестер Лојд« и он већ зна. Пазите само да опет не промените, као оно пре.

Дочуо преко телефона без жица
Стармлади.

ИЗЈАВА.

Дру Сави Путнику, посланику среза темишварског на српском народно-црквеном сабору у Ср. Карловцима.

Поводом Вашег говора у саборској седници, држаној дне 19. јануара (1. фебруара) 1907. год., назвала Вас је недостојним начином „Застава“ адвокатом патријарха Георгија Бранковића.

На то ми потписани, као ваши бирачи, изјављујемо, да се управо дичимо тиме, што сте имали моралне храбрости у супрот бесомучној хајци радикалне странке „на страшноме месту постојати“; што сте своју дужност као референат мањине ревизионог одбора саборског вршили и извршили без обзира на застрашавање и клевете радикалске, по савести и чистом свом уверењу.

Ми се дичимо и поносимо, да је баш посланик нашег среза, ма да је могао знати, да ће бити изложен погрдама и клеветама, имао одважности да стане на браник части и угледа српске православне цркве и српскога народа. Изјављујемо свечано, да Вас познајемо као човека часна, доброг српског родољуба и правог пријатеља народног, свесна дужности своје као изабраног заступника народног.

С тога потпуно одобравамо Ваш поступак па изјављујемо:

Док нас заступате и своју дужност вршите, не морате никоме угађати, до ли заступати правду и истину, јер можете бити уверени, да ћете нас увек имати уза се!

На вашем одлучном и мушком држању примите нашу захвалност и признање уз изјаву наше и привржености и поверења.

У **Српској Кларији**, 28. I. (10. II.) 1907. године.

Григорије Чолаковић парох, **Љубиша Јорговић, Јован Стојков, Влада Милин, Сава Николин,** + **Милан Станимиров** (потписао га Јорговић), **Штева Угренић, Жива Новаков,** + **Тоша Јаков,** + **Жива Новаков** (потписао ову двојицу **Милош Јоњев), Цветко Рани, Пера Костин.**

НОВИЈЕ.

Београд, 4. фебруара. Јуче у један сахат после подне напала су три официра на Теразијама скупштинске посланике Павла *Маринковића* и Мих. *Ђорђевића.* Маринковић је добио неколико удараца корбачем а Ђорђевић је добио три ране, и то једну на глави а две на руци. Узрок том нападају јесте једна белешка у „Правди“, којом се за увређена сматрао пешадијски потпоручник Живан *Милосављевић.*

Уошингтн, 4. фебруара. Председник *Рузвелт* је од председника републикама Хондурасу и Никарагви добио депеше, у којима одговарају на заједничку ноту Сједињених Држава, Мексика и Гватемале. Оба председника изјављују, да су вољни, да пристану на помирни суд.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „БРАНИКА.“

Социјалистички збор.

Бидимпешта, 5. фебруара. Социјалисте су одржали јуче збор, на којем су протестовали против кајишарења са становима. Усвојена је резолуција, којом се позива магистрат, да енергично поради, да се отклони кајишарење са становима.

Министар Держата као посланички кандидат.

Градац, 5. фебруара. Аустријски железнички министар Держата држао је свој програмни говор, у којем је заступао назор, да с Угарском ваља створити нагодбу на дуже време. Уверавао је, да аустријска влада до јуче није добила никаква обавештаја од стране угарске владе о том, да ће се угарска автономна царинска тарифа скоро претресати у парламенту.

Антиклерикалне демонстрације у Италији.

Рим, 5. фебруара. Поводом 307. годишњице од дана, кад је погубљен Џордано Бруно, приређене су у силним варошима Италије антиклерикалне манифестације.

Ужасна несрећа.

Њујорк, 5. фебруара. Воз електричне железнице, пун становника из предграђа Њујорка, изашао је из шина па се стропоштао низ насип. Погинуло је двадесет особа, тридесет их је рањено.

Луегерова болест.

Беч, 5. фебруара. Болест бечкога градоначеоника Луегера иде стално на боље.

ТРГОВИНА.
НОВОСАДСКА ПИЈАЦА.
ИЗВЕШТАЈ
од 5. (18.) фебруара 1907. г.

Марва, свињи и живина.

Волови по кили	60—64	п
Свињи тешки по кили	92—96	„
„ средњи „ „	86—90	„
„ лаки „ „	74—82	„
„ мршави пар	220—240	круна
Теоци по кили	90—96	п.
Јагњци по кили	1 кр. —20	п.
Јагњци по пару	30—36	К.
Кљукане гуске по кил.	1 круна 40	п.
Јаја 6 ком.	40	—

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Петар Крстоношић**

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКА ВОДА

ОГЛАСИ.

Тражи се
Состионичар
за новосаграђени хотел у купалишту Ст Сланкамену.
Исти хотел има 24 собе, које су од самог друштва најмодерније намештене.
Хотел ће се 1. маја отворити. 69 4—6

ОБЈАВА.
Продаје се добровољно племићко добро „БАДЉЕВИНА“,
прије власништво г. Антуна пл. Тикери, лежеће на прузи јужне железнице између Дарувара и Пакраца са железничким станицама Бадљевина и Сирач.
Ово добро састоји из огругло 2000 јутара комаспранога земљишта и то из 1350 јутара оранице, до 150 јутара ливаде и 500 јутара младе храстове и букове шуме. Шумско земљиште способно је за претворбу у оранице. Имаде довољно и добро уздржане те солидно грађене господарске зграде те обилан живи и мртви fundus instructus. Посјед просјецају двије зидане државне цесте.
Продаје се у цијелости као велепосјед или у више већих комада за средњи посјед са зградама и по жељи са или без fundus instructusa..
Надаље се продаје за насељивање у Ивановомпољу управ. обћ. Дежановац на главној цести 7 километара од трга и жељезничке постаје Дарувар удаљено 1500 јутара оранице, ливада и шума са или без куће за становање у површинама почам од 10 јутара.
Насљедници у Ивановомпољу кроз првих 6 година прости су од пореза.
Посредници добивају провизију према погодби.
На упит дају се убавијести о потанкостима брзо и опширно.
Хрватска Пољодељска Банка у Загребу.
79 1-3

НА ЗНАЊЕ.
Стављам поштованој публици до знања, да сам од државе узео ни више година
160 ланаца
најбоље паше
под закуп такозвани „Königsdorf“ (Острво) највише лежеће место у целој околини, под **Опавом у Банату.**
Ко је рад марву или овце на пашу пуштати, нека се обрати мени у Тител. — Марву и овце могу одма терати на пашу. Примећујем, ко је рад да марву на пашу даде, нека се изранije пријави, како би оставио места, јер кад попуним број (Stand) 2 комада по ланцу, више не пуштам.
Лазар М. Јанковић
75 2--10 у Тителу.

ПРОМЕСЕ
Бечке Комуналних срећака
од 1874. год.
ГЛАВНИ ЗГОДИТАК
К 300.000·—
1 згодитак од К 20.000·—, 1 згодитак од К 10.000·—, 5 згодитака по К 2000·— и 10 згодитака по К 500·—.
Жребање 1. марта 1907.
Цена К 15·—
Издаје
Мењачница Централног Кредитног Завода
у Новом Саду.
Поштом чаљемо промесе, кад нам се поред цене пошаљу још 35 пот. за поштарину. 78 1—
На захтев и поштанским поузећем.

Латинске сентенције, пословице и цитати
од проф. ГЛ. БАРУСКОВИЋА,
довршују се и за кратко време слаћемо свима претплатницима; ко жели имати ову корисну књижицу, може се још претплатити; цена је књизи 1 кр. 10 пот. са поштарином.
Н. Сад 28. јануара 1907.
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА
А. ПАЈЕВИЋА.
61 5-5 (Св. Ф. Огњановић.)

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник.«
Штампарија деоничарског друштва »Браника«.